

relații financiar - valutare și comerciale internaționale

ghidul lucrătorului de comerț exterior

Informarea operativă în domeniul cursurilor valutare

Reiterând succint importanța informării în domeniul cursurilor valutare și ținând seama de facilitățile valorificării bazei de date Valex, urmează să prezentăm tipurile de servicii și rapoarte în acest domeniu. Concepția acestora pleacă tocmai de la interesul lucrătorului de comerț exterior sau al cercetătorului în domeniul relațiilor economice internaționale pentru care sînt evidente semnificațiile evoluției într-un sens sau altul al cursurilor de schimb: influența mobilității cursurilor de schimb asupra evoluției diferențiate și reale a cotațiilor la diferite burse de mărfuri; fundamentarea deciziilor privind modul de formulare a clauzei de consolidare a prețului în contractele de comerț exterior față de riscul valutar; analiza unor indicatori macroeconomici (balanțe de plăți, balanța comercială, costul vieții, rata inflației, nivelul rezervelor valutare etc.) a căror evoluție reală este dependentă și de cursul valutei naționale; prognoza cursurilor de schimb etc.

Se mai impune precizarea că organizarea informațiilor valutare și concepția serviciilor de valorificare a acestora urmează principiile expuse în cadrul serviciilor de informare asupra prețurilor de comerț exterior (PREX), ceea ce ușurează formularea cererilor din partea utilizatorilor de obicei cu serviciul de informare PREX.

Serviciul automatizat de informații pune la dispoziția celor interesați serii de date privind evoluția cursurilor de schimb pentru 135 valute, unități monetare și indici valutari, ale căror coduri pot fi identificate în anexa VALEX a OIDCE.

Pentru circa 70 valute cursurile sînt înregistrate zilnic, acestea fiind obținute prin telex de la bursele valutare din Londra, New York, Beirut, Kuala-Lumpur și Beijing. Pentru celelalte valute se înregistrează cursurile de schimb lunare pe baza documentației sosite la O.I.D.C.E.

După cum aminteam în prima parte a materialului, există o largă varietate de exprimare a cursurilor, determinată de valuta de referință specifică burselor, de tipul de cotare (directă sau inversă) și în unele cazuri de utilizarea multiplilor în exprimarea cursurilor. Administrarea de către sistem a informațiilor în formatul furnizat de sursele informaționale ar putea genera o serie de dificultăți în interpretarea datelor de către utilizatori, motiv pentru care exprimarea cursurilor este totdeauna omogenizată, ca raport față de dolarul S.U.A. Întreg acest proces de omogenizare a formei de exprimare se realizează automat printr-o funcție specială care guvernează orice acțiune de introducere sau actualizare a datelor în bază, operînd trans-

formările impuse de caracteristicile specifice ale cursurilor pentru fiecare valută.

Ca și în cazul sistemului automatizat de informare în domeniul prețurilor internaționale, una din cerințele majore avute în vedere este asigurarea unei maxime selectivități în utilizarea fondului de date. Aceasta înseamnă în primul rînd că utilizatorul poate acceda în mod direct informațiile pentru oricare din sursele valutare sau o anumită valută și pentru orice perioadă dorită. Mai mult, el poate referi oricare din formele de stocare a datelor fie că e vorba de cursuri zilnice sau agregări pe diverse intervale de referință (an, lună, săptămîină).

Ilustrarea cea mai elocventă a acestui principiu este oferită de gama de servicii pe care utilizatorii le cunosc grupate sub numele generic VALEX și care furnizează rapoarte pe diverse profile. Ceea ce interesează în acest ansamblu de servicii nu este prelucrarea datelor după un anumit algoritm, ci furnizarea informațiilor în forma existentă în bază, în mod operativ, ca răspuns la unele cereri directe de informare sau în mod sistematic pentru cereri cu caracter constant.

Formele în care pot fi solicitate informațiile din această categorie sînt:

— **Evoluția cursurilor medii lunare (EVL)**, care presupune un nivel înalt de sinteză a informației și este destinată de regulă sondării caracteristicilor globale, istorice a evoluției cursurilor. Selecția raportului poate fi făcută pe orice valută și, în funcție de orizontul de interes pentru cercetarea datelor, pot fi utilizate 2 variante:

a) EVL 0 — care furnizează valorile medii anuale și lunare pentru întreaga perioadă pentru care există date în bază (de regulă începînd cu 1970);

b) EVL 1 — care disponibilizează aceleași categorii de date, dar numai pentru o perioadă de un an, specificat de utilizator.

O versiune foarte sintetică a acestei forme de interogare a datelor din bază este consacrată mediilor anuale și oferă posibilitatea optării ca cercetarea selectivă să se facă fie la nivelul unei valute luată individual, fie ca sinteză pe o anumită bursă liber aleasă.

— **Evoluția cursurilor valutare medii săptămînale (EVS)**. Reduce nivelul de sinteză a informațiilor și poate fi folosită în două versiuni, în funcție de profilul analizei avute în vedere:

a) EBS — care furnizează nivelul mediu al unei săptămîni specificate de utilizator pentru toate valutele care cotează la bursa avută în vedere. Raportul are un caracter static, de nivel, și este destinat a furniza o imagine sintetică asupra burselor în săptămîna cerută.

b) EVS — care disponibilizează date privind evoluția nivelurilor medii săptămînale pentru o valută anume solicitată de utilizator. Este subordonat analizelor în dinamică și reflectă modificările intervenite la acest nivel de sinteză a datelor.

Supliment la

nr. 10 1983

Revista
ECONOMICA

— Evoluția cursurilor valutare zilnice (EVZ). Furnizează rapoarte selective asupra informațiilor curente, cu periodicitatea de actualizare cea mai redusă. Ca și forma precedentă, ea are două versiuni de funcționare, vizând fie caracterizarea nivelurilor zilnice ale tuturor valutei ce cotează la o bursă specificată, fie urmărirea evoluției cursurilor pe o anumită perioadă, pentru oricare valută solicitată.

— Fișa valutară (FISVAL). Este o formă sintetică de prezentare a nivelurilor cursului pentru o valută. Ea reunește într-un singur raport atât datele zilnice, cât și mediile săptămânale și lunare dintr-un interval de 3 luni. Raportul poate fi editat în orice moment, pentru oricare din valutele existente în bază și pentru o perioadă de 3 luni liber aleasă de solicitant.

În ceea ce privește formele de prezentare, serviciile de informare VALEX urmează tipologia serviciilor simetrice PREX oferite de baza de date a prețurilor internaționale și asupra cărora ne-am oprit mai pe larg într-un articol anterior.

O observație generală pentru întreg ansamblul de servicii prezentate pînă aici este aceea că ele își propun să redea într-o formă sintetică și organizată calendaristic sau pe surse de date primare, selectate după criteriul dorit, ele urmînd a fi prelucrate de către utilizator conform necesităților sale.

O altă gamă de servicii oferite de sistemul automatizat al cursurilor valutare vizează furnizarea de rapoarte ce conțin prelucrări pe diferite profile ale datelor existente în bază. Și în acest caz, principiul de bază urmărit este acela al asigurării unei maxime selectivități în compunerea și editarea rapoartelor. Astfel, pentru fiecare tip în parte sînt standardizați numai algoritmi de tratare a datelor și formatul sintetic al raportului. Celelalte elemente, precum valutele sau unitățile monetare de inclus în raport și perioadele de prelucrare sau de referință sînt la libera alegere a utilizatorului. Unele din aceste rapoarte ajung la utilizatori prin buletinul zilnic de informații „Piața Internațională” editat de Institutul de Economie Mondială. Ca și pentru alte rapoarte care urmează această cale de difuzare trebuie să menționăm că ele reprezintă doar una din multiplele variante în care poate fi obținut fiecare, și anume cea versiune care am considerat că răspunde interesului cit mai multor cititori. Sistemul poate însă răspunde oricăror cereri specifice, incluzînd un panel propriu de valute și considerînd orice perioade dorite.

Ne vor referi în cele ce urmează la două astfel de produse:

a) **Cursuri de schimb și valori de schimb monetare, raport cu apariție zilnică** cuprinzînd principalele valute care cotează zilnic la bursa de la Londra și New York. În cadrul acestui raport se poate identifica cursul din ziua curentă, cursul din ziua precedentă, simbolizarea variației cursului de la o zi la alta și compararea față de nivelul mediu lunar al lunii precedente celei de cotație. Raportul are un caracter de informare operativă, el incluzînd și cotațiile unor unități monetare cum sînt Drepturile Speciale de Tragere (D.S.T.) și Unitatea valutară europeană a C.E.E. (E.C.U.)

b) **Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale** la bursa din Londra, raport săptămînal cuprinzînd cursurile medii săptămînale din săptămîna curentă și precedentă, modificarea procentuală a acestor medii și comparația cu mediile lunare din luna precedentă celei de raportare.

Acest tip de raport are un caracter de informare sintetică, atît în ceea ce privește evoluția săptămînală a principalelor valute, cît și a influenței acestei evoluții asupra prețurilor internaționale la principalele produse de bază în săptămîna analizată. De fapt, acest raport dublează informarea săptămînală în domeniul evoluției prețurilor la marfetile prime, în vederea determinării gradului în care a-

CURSURILE DE SCHIMB ȘI VALORI DE SCHIMB MONETARE ÎN ZIUA DE 28/1/1983

valuta	COTAȚII, 1 dolar = n unități naționale			
	Media lunară dec	Cursul 27 Ian	zilnic 28 Ian	Variație Curs \$ (a)
A. Cotațiile în dolari S.U.A. ale unor valute la Londra (b)				
Lira sterlină (c)	1,6160	1,3350	1,5356	—
Marca vest-germană	2,4215	2,4240	2,4300	+
francul elvețian	2,0500	1,9830	1,9870	+
guldenul olandez	2,8609	2,6660	2,6715	+
francul belgian (d)	47,4848	47,5000	47,5700	+
francul belgian (e)	48,7919	49,6000	49,5000	—
francul francez	6,8570	6,8650	6,8825	+
lira italiană	1 398,5714	1400,0000	1399,0000	—
yenul japonez	242,1810	235 2500	236,1000	+
coroana daneză	8,5266	8,5600	8,5525	—
coroana norvegiană	7,0167	7,1200	7,1200	+
coroana suedeză	7,3495	7,4100	7,4100	+
șilingul austriac	17,0285	17,1250	17,1000	—
escudo portughez	91,0389	91,5896	90,9671	—
peseta spaniolă	125,9699	129,0749	128,6552	—
marca finlandeză	5,3542	5,4007	5,4013	+
drahma grecească	70,3877	83,6873	83,5812	—
dolarul canadian	1,2378	1,2347	1,2354	+
dolarul australian	1,0341	1,0068	1,0279	+
dolarul neo-zelandez	1,3769	1,3835	1,3859	+
lira libaneză	4,0260	3,9000	3,9000	×
riyalul saudit	3,4437	3,4426	3,4417	—
dolarul singaporez	2,1524	2,0729	2,0673	—
dolarul malayezian	2,3522	2,2816	2,2755	—
dolarul hong-kong	6,5289	6,5520	6,5450	—
B. Cotațiile în dolari S.U.A. ale unor valute la New-York (f)				
peso argentinian	45705,5022	52631,5789	52631,5789	×
cruzeiro brazilian	242,2869	270,2703	270,2703	×
bolivarul venezuelean	4,2939	4,2955	4,2955	×
dinarul kuveitian	0,2901	0,2910	0,2910	×
rupia indiană	9,7022	9,8912	9,8912	×
C. Valoarea unor unități monetare				
D.S.T. (g)	1,0934	1,0877	1,0884	—
E.C.U. (h)	0,9533	0,9403	0,9421	—

NOTA :

- a) + creștere; — scădere; × staționare;
- b) Cotațiile sînt luate la închiderea pieței valutare din Londra;
- c) Cotații inverse, 1 moneda națională = n dolari S.U.A.;
- d) Cotații în conturi de operațiuni comerciale;
- e) Cotații în conturi de operațiuni financiare;
- f) Cotațiile sînt luate la închiderea pieței valutare din New York.
- g) Drepturi Speciale de Tragere; valoarea de schimb în dolari S.U.A. este calculată zilnic de F.M.I.
- h) Unitate valutară europeană a C.E.E.; valoarea de schimb în dolari S.U.A. este calculată zilnic de Comisia C.E.E.

Restructurări în producția și comerțul mondial

Tendințe pe piața internațională a utilajului chimic

Caracterul energointensiv al industriei chimice este relevat de faptul că în ultimele două decenii ritmul mediu anual de creștere al consumului de energie în industria chimică a fost net superior nivelului mediu înregistrat de ansamblul industriilor de prelucrare. În plus materiile prime petrochimice provin în proporție de 95% din sursele energetice primare, în speță țiței și gaz (natural și petrolier). Iată de ce impactul crizei energetice s-a făcut resimțit din plin în industria chimică și implicit în industria de utilaj chimic.

Urmărind dinamica proiectelor din industria petrochimică constatăm o scădere cu 44% a numărului acestora în perioada 1975—1981, de la 1099 la 612, involuție explicabilă pe de o parte prin efectele negative ale crizei energetice, iar pe de altă parte prin tendința de saturare a piețelor produselor petrochimice în țările dezvoltate.

În Europa de vest numărul de proiecte s-a diminuat cu 73% în aceeași perioadă (de la 263 la 70), în Japonia cu 53% (de la 74 la 35), în S.U.A. cu 52% (de la 125 la 60), scăderi ale numărului de proiecte înregistrându-se și în țările socialiste și în unele țări în curs de dezvoltare.

În situația creată îndeosebi după cel de-al doilea șoc petrolier constructorii de utilaj chimic își canalizează atenția, atât în cazul noilor instalații cît și a modernizării celor mai vechi, pe promovarea de utilaje și tehnologii care să răspundă cerințelor legate de economisirea energiei și materiilor prime, de îmbunătățirea randamentului procedurilor de fabricație și de sporirea ponderii produselor superprelucrate.

Dintre direcțiile de progres pe plan energetic se disting: modificarea aparaturii de încălzire, care să permită utilizarea cărbunelui în locul țițeiului și gazului natural, înlocuirea turbinelor cu vapori cu turbine cu gaz, utilizarea răcitoarelor cu aer în locul celor cu apă etc.

Tendințele principale manifestate în domeniul industriei chimice își pun amprenta asupra direcțiilor de evoluție a construcției de utilaj chimic. Astfel în primul rînd internaționalizarea industriei chimice cît și tendința de relocarea unor subramuri petrochimice în țările bogate în surse primare de energie și posesoare de resurse financiare însemnate conduc la dezvoltarea proiectelor chimice într-o serie de țări în curs de dezvoltare. Spre exemplu numărul proiectelor a crescut de la 2 la 19 în Arabia Saudită (1975—1981), de la 12 la 57 în Irak.

În al doilea rînd diversificarea bazei de materii prime înseamnă realizare de mașini și utilaje chimice cu o flexibilitate sporită în domeniul utilizării acestora. De exemplu firma Union Carbide a alocat 28 mil. \$ pentru adaptarea instalației de olefine de la Ponce (Porto Rico) pe utilizarea atât a naftii cît și a gazelor petroliere lichefiate. În Anglia sînt dezvoltate arzătoare care permit utilizarea atât a fracțiilor petroliere ușoare cît și a celor grele (păcură reziduală) timpul necesar trecerii lor de la un tip de combustibil la altul fiind doar de 35 de secunde.

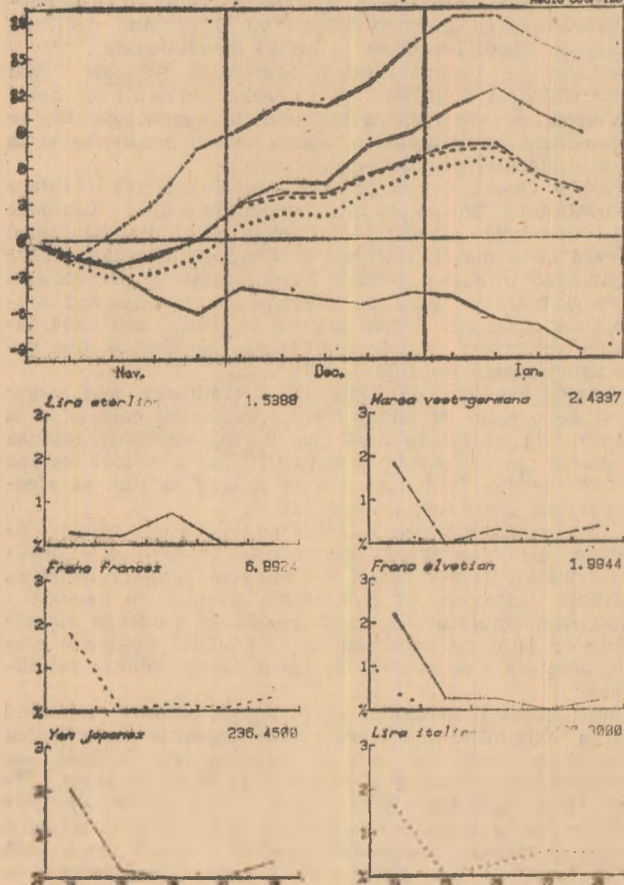
În al treilea rînd de o atenție crescîndă se bucură sursele cu potențial ridicat de dezvoltare, dar care la actualul preț al țițeiului nu sînt încă economice pe planul valorificării. De exemplu pentru sisturile bituminoase se preconizează punerea la punct a unor procedee tehnologice eficiente de gazeificare sau lichefiere a lor. Firma engleză Babcock and Wilcox a creat împreună cu Consiliul Național al Cărbunelui un consorțiu de engineering — „Coal Processing Consultants” — menit să elaboreze procedee și utilaje corespunzătoare gazeificării eficiente a cărbunelui și șisturilor bituminoase.

• DICE

Evoluția cursurilor valutare

Sapt. 91/24-91/38 1983

Mediă Oct. '1987

ceastă evoluție ascunde modificări ale cursurilor de schimb ale valurilor în care cotează materiile prime la diferite burse.

Raportul prezentat comportă și o vizualizare sintetică (sub formă grafică) a evoluției cursurilor. După cum se poate observa grafic ele conțin două clase distincte de prelucrare. În primul rînd, este redată în mod sintetic evoluția principalelor valute în ultimele trei luni, comparativ cu nivelul lor mediu în luna precedentă perioadei raportate. De reținut că baza de raportare este glisantă, ea modificîndu-se lunar astfel încît să fie permanent cuprinse 3 luni în raport. De asemenea, în reprezentarea evoluției sînt utilizate nivelurile medii săptămîniale. A doua parte a raportului este destinată urmării evoluției curente a cursului în ultima săptămîină. Desfășurarea reprezentării fiecărei valute se realizează pe o plajă procentuală determinată automat în funcție de valuta cu cea mai puternică variație, astfel încît să poată fi făcută o comparație vizuală imediată a forței variației între toate valutele cuprinse în raport. De asemenea, raportul înscrie și valoarea medie a cursului în săptămîna raportată. În sfîrșit, această a doua parte realizează și funcția explicativă pentru curbele înscrise în graficul sintetic.

Ștefan VOICU
dr. Napoleon POP

În al patrulea rând se constată o frinare a tendinței de creștere a dimensiunilor capacităților în domeniul chimiei de mare tonaj (produse de bază, îngrășăminte, materiale plastice), datorită atât spiralei ascendente a cheltuielilor de producție și a celor de investiție cât și saturării și instabilității pieței unor produse chimice. Numai oprirea pe timp de o lună a producției într-o instalație de amoniac cu o capacitate de 925-1000 tone/zi și un volum valoric al producției de 190—250 mil. \$ poate provoca pierderi estimate la 5 mil. \$

În al cincilea rând sporește importanța aparatului de măsură și control, care devine tot mai sofisticată prin introducerea microprocesoarelor. De fapt folosirea pe scară largă a microelectronicii deschide perspective favorabile ameliorării eficienței și controlului procedurilor tehnologice și al funcționării mașinilor și utilajelor chimice.

În al șaselea rând progresul tehnic implică și adîncirea specializării producătorilor pe anumite grupe de mașini sau utilaje sau pe anumite activități, în funcție de experiența și de potențialul financiar și tehnic al fiecărei firme. În S.U.A., unele firme sînt specializate pe schimbătoare de căldură, altele pe cuptoare, cazane sau reactoare, altele pe pompe, compresoare, ventilatoare, centrifuge, electromotoare sau turbine, altele pe țevi sau ventile și firme strict specializate pe aparatura de măsură control. De asemenea se remarcă specializarea unor firme pe activități de engineering, cum sînt Fluor Corp., C-E Lummus, Pullman-Kellog.

În al șaptelea rând se conturează intensificarea activității producătorilor de utilaj și aparatură chimică pe linia aplicării prevederilor legislațiilor de protecție a mediului și pe linia dezvoltării de tehnologii nepoluante. Producția aparatului de prevenire sau de eliminare a poluării cunoaște un avînt deosebit în ultimii ani, implicînd alocarea unor fonduri însemnate din partea producătorilor de produse chimice și a constructorilor de utilaj chimic. Deja în țările dezvoltate aparatura de prevenire a poluării deține o pondere de 15—20% în totalul producției și în totalul investițiilor efectuate în industria chimică.

Petre PRISECARU
I.E.M.

Relații financiare internaționale

Riscuri în operațiile de împrumut în eurodevize și prevenirea lor

Continuăm prezentarea mecanismului montării și acordării de împrumuturi în eurodevize¹ cu analiza riscurilor pe care le incumbă derularea unor astfel de operațiuni precum și a modului în care, prin contracte, se încearcă prevenirea sau cel puțin diminuarea lor.

În general riscurile care pot întrerupe funcționarea corresponsabile și eficientă a împrumuturilor acordate în eurodevize sînt pe se o parte de nerespectarea obligațiilor fie de împrumutat, fie de băncile creditoare, iar pe de altă parte de diminuarea eficienței operațiunii datorită condițiilor pieții financiar-valutare.

Cele mai frecvente situații de neexecutare a obligațiilor contractuale sînt proprii debitorului: neplata dobînzilor, nerestituirea sumelor primite, neachitarea impozitelor și taxelor fiscale neachitarea altor creditori, falimentul etc.

Ținînd cont de aceste situații care pot surveni, încă din faza precontractuală, șeful de filă solicită împrumutatului toate datele necesare din care să rezulte pe de o parte situația sa financiară, iar pe de altă parte, capacitatea sa de a restitui împrumutul la momentul scadenței. Bineînțeles că de prezentarea datelor cerute depinde adoptarea deciziei pe care o ia șeful de filă de a trece la montarea creditului.

Mai mult de atât, după semnarea contractului, anterior acordării creditului precum și înaintea fiecărei perioade de dobîndă, împrumutatul va trebui să depună acele documente doveditoare prevăzute în contract și să notifice dacă este în imposibilitatea de a mai angaja credite. Contractele precizează că împrumutul nu va fi reînnoit decît cu condiția ca riscul financiar să nu se înrăutățească:

„Declarațiile, promisiunile și afirmațiile indicate mai sus, vor subzista după semnarea acestei convenții iar acordarea creditorilor se va face în virtutea prezentelor. Ele se vor considera ca reînnoite cu ocazia cererii creditului și la începutul fiecărei perioade de dobîndă”.

Anumite cazuri de exigibilitate anticipată (de reziliere a contractului) sînt de statutul împrumutatului. Clauzele prevăd încetarea acordării creditelor „dacă împrumutatul încetează de a mai fi membru al Fondului Monetar Internațional sau a Băncii pentru Reconstrucție și Dezvoltare, sau de a mai beneficia de drepturi de tragere sau ajutoare financiare din partea acestor instituții, sau dacă facilitățile de credit pentru cumpărarea de devize sînt retrase sau limitate împrumutatului”.

Creșterea gradului de siguranță a creditului este asigurată și de o serie de angajamente precise pe care și le ia debitorul: să trateze în mod egal pe toți creditorii (clauza pari passu), să nu consimtă garanții altor creditori (clauza negative pledge), fără a le acorda și sindicatului, să afecțeze creditul unui scop anume, etc.

În fine, supravegherea bunei executări a proiectelor industriale, de către agent, atunci cînd creditul este destinat cofinanțării unor astfel de proiecte (proiect finance), contribuie deasemeni la diminuarea riscului de neplată.

Dacă împrumutatul nu rambursează la scadență sumele primite cu titlu de principal sau nu achită dobînzile aferente, acestuia i se percep de către agent dobînzii penalizatoare:

„Împrumutatul va trebui să plătească dobînzii începînd cu data exigibilității oricărei sume datorate, în virtutea prezentei convenții cu titlu de principal, de dobîndă sau cu oricare titlu, și neplătită la scadență. Rata va fi cu 1,5% pe an superioară ratei oferite între bănci pentru depozite pe 48 de ore pe piața euro-devizelor la Londra, în ziua lucrătoare următoare constatării neplății și va fi recalculată din 48 în 48 de ore pînă la plata totalului sumelor în cauză”.

În afara clauzelor ce prevăd plata de dobînzii pentru întîrziere, în contracte frecvent se întîlnesc clauze de despăgubire pentru neexecutarea obligațiilor de către împrumutat. Acestea sînt destinate în special să acopere costurile rezultînd din lichidarea anticipată a depozitelor împrumutate de către bănci pentru reînnoirea împrumutului.

Un alt risc care poate surveni și împiedica acordarea sau restituirea împrumutului de către creditor, respectiv debitor este cel juridic, care rezultă din existența unor norme în țările împrumutatului, sau creditorilor, sau survenirea acestora pe parcursul acordării împrumutului, și care să interzică plata totală sau parțială a sumelor datorate la scadență. Prevenirea acestui risc revine în faza precontractuală șefului de filă care are obligația de a analiza totalitatea legilor și normelor juridice din țara debitoare care pot avea legătură cu angajarea de către aceasta sau de către un rezident al acesteia de credite în eurodevize. În acest scop el poate solicita unor instituții specializate consultațiile juridice necesare. Pe de altă parte, dacă o bancă creditoare membră a sindicatului este la un moment dat în imposibilitatea legală de a mai acorda credite în eurodevize, aceasta îi revine obligația să anunțe împrumutatul: „Dacă o lege nouă, o reglementare nouă sau o modificare a unei legi existente face ilicită pentru una din bănci executarea obligațiilor sale, stipulate în prezenta convenție, aceasta îl va anunța pe împrumutat prin intermediul agentului, furnizînd toate justificările necesare. Acea bancă va fi atunci eliberată de obligațiile a-

¹ Montarea creditelor în eurodevize și obligațiile participanților, Revista economică nr. 6/83 Supliment „Relații financiar-valutare și comerciale internaționale.”

sumate prin convenție, iar imprumutul îi va rambursa imediat suma cu care aceasta participă la imprumut⁴.

Legat într-o anumită măsură de riscul juridic este cel fiscal. Este posibil ca într-o anumită țară să existe norme care să oblige pe imprumutat să deducă din sumele datorate unei bănci taxe sau impozite noi. În acest caz se prevede ca imprumutul să majoreze sumele remise, astfel încât după deducerea impozitelor sau taxelor, banca creditoare să primească integral sumele exigibile în baza creditului acordat (gross up clause): „Toate plățile făcute băncilor în baza prezentei convenții vor trebui să fie nete, neafectate de nici un fel de taxe sau impozite prezente sau viitoare, percepute sau reținute pe teritoriul imprumutatului⁴”

Un risc, care ține de data aceasta de achitarea obligațiilor de către băncile creditoare, este cel financiar, legat de refinanțarea imprumutului acordat. Acest risc este poate cel mai specific operațiunilor de credit în eurodevize și este legat de esența mecanismului pieții eurodevizelor. Este posibil ca la un moment dat disponibilitățile financiare ale pieții să nu acopere necesarul sumelor ce trebuie mobilizate în vederea finanțării imprumutului. De asemenea, este posibil ca dobânzile calculate conform convenției să nu reflecte costul real al mobilizării sumelor de către băncile membre ale sindicatului, ținând cont că fiecare bancă are mijloacele sale proprii de refinanțare. În această situație, se prevede prin contract posibilitatea stabilirii unor noi baze de acordare a imprumutului (substitute basis clause):

„În cazul în care, la un moment dat agentul va constata pe baza consultării băncilor de referință, că depozitele în dolari nu sînt sau nu vor fi în cantitate suficientă disponibile pe piața interbancară de la Londra, sau că media cotațiilor LIBOR, calculată conform articolului (...) din prezenta convenție, nu reprezintă costul real al menținerii imprumutului pentru următoarea perioadă de dobîndă, el va avertiza pe imprumutat și pe creditorii. Agentul, imprumutatul și creditorii vor angaja imediat negocieri de bună credință pentru a conveni o nouă bază acceptabilă pentru toate părțile, în vederea menținerii imprumutului și pentru dobîndirea unei noi formule de calcul a dobînzii⁴”.

Un caz particular al acestei situații este indisponibilitatea în cantitate suficientă a devizei sau devizelor în care se angajează imprumutul. În această situație, prin negocieri, se poate conveni ca reînnoirea imprumutului să se facă în altă deviză (clauza de indisponibilitate). De remarcat însă este faptul că, dacă creditorul este exonerat de răspundere în momentul în care cantitatea de devize de pe piața creditelor pe termen scurt este insuficientă, imprumutatul este obligat, la scadență, să restituie creditul în devizele în care l-a primit. Spre exemplu, să ne imaginăm o situație în care la un moment dat operațiunile de imprumut în eurodevize sînt suspendate, dar deviza considerată poate fi procurată pe piața valutară: banca creditoare este eliberată de obligațiile sale dar imprumutatul, nu.

Așa cum am văzut, aceste riscuri financiare se rezolvă prin angajarea de negocieri între participanți. Necesitatea continuării imprumutului obligă ca aceste negocieri să se desfășoare cu maximum de rapiditate, iar contractarea și consultarea tuturor membrilor sindicatului ar avea repercusiuni nefavorabile din acest punct de vedere. Pentru depășirea acestui neajuns se convine ca rezolvarea litigiilor ce pot surveni pe parcurs să se facă de către „majoritatea băncilor”. Această majoritate (Majority Banks), este constituită din băncile ce dețin o pondere însemnată în creditul acordat. Ponderea majoritară este stabilită în contract și variază între 50 și 75%. „Majoritatea băncilor” poate angaja negocieri și adopta decizii în numele întregului sindicat, ceilalți membri fiind obligați să le însușească. Aceste decizii pot viza tehnica de calcul a dobînzii, transferul drepturilor și obligațiilor agentului la un alt succesor desemnat printre băncile de bună credință de pe piața internațională, sau chiar modificarea unor clauze din contract. În mod firesc, toate aceste decizii sînt adoptate cu acordul imprumutatului.

Un ultim risc pe care dorim să-l prezentăm este cel de schimb. Acesta survine ca urmare a modificării cursului

valutei utilizate față de altele, în intervalul dintre momentul avansării sumelor și restituirea acestora. De reținut este faptul că în operațiunea de credit propriu-zis nu există risc de schimb, deoarece obligația este ca suma avansată să fie restituită în aceeași deviză.

Pierderile pot apărea în momentul în care, imprumutatul, spre exemplu, transformă valuta primită cu titlu de imprumut în monedă națională sau în altă valută. La scadență, fiind obligat să restituie valuta primită el va trebui să efectueze operațiunea de transformare inversă, cu riscul de a plăti mai multă monedă națională decît a încasat inițial.

Pentru a se acoperi împotriva acestui risc el poate să încheie cu banca națională sau cu altă bancă un acord de swap, cedîndu-i acesteia contra monedă națională valuta încasată cu titlu de credit. În baza acordului, imprumutatul are certitudinea că la scadență, restituind moneda națională primită, va primi aceeași sumă în valută pe care a cedat-o. În schimbul acestei certitudini plătește un comision.

O altă soluție este acoperirea prin operațiuni la termen pe piața valutară. Un imprumutat care trebuie să restituie la un anumit termen o sumă în dolari, pentru a se acoperi contra riscului de schimb, cumpără la termen (la un termen identic cu data scadenței) aceeași sumă în dolari, la un curs determinat. Deși bineînțeles, cursul la termen la care a cumpărat dolarii poate fi diferit de cursul spot din momentul scadenței, imprumutatul are, în momentul angajării imprumutului și cumpărării la termen a dolarelor, certitudinea cîștigului sau pierderii care va rezulta la sfîrșitul operațiunii. La data scadenței nu-i rămîne de făcut decît să dea curs operațiunii de cumpărare a dolarelor la cursul anterior stabilit și să-l restituie creditorului.

Riscului de schimb îi sînt supuse și băncile creditoare, atunci cînd își procură dolarii sau celelalte devize pe care trebuie să le avanseze pentru refinanțarea imprumutului de pe piața valutară. În acest caz ele pot angaja de asemenea un acord de swap cedînd băncii naționale moneda pe care o au și încasînd dolarii necesari pentru acordarea creditului. La scadență, după ce vor fi încasat dolarii din partea imprumutatului, îi vor restitui băncii naționale, primind în schimb aceeași sumă în moneda pe care au cedat-o inițial. Pentru aceasta suportă bineînțeles un comision.

Creditorii pot și ei să apeleze la piața valutară pentru a se acoperi contra riscului de schimb, vînzînd la termen aceeași sumă în dolari pe care au acordat-o cu titlu de imprumut. La scadență, după încasarea sumei respective, dau curs operațiunii de vînzare, primind valuta sau moneda națională la cursul anterior stabilit. Din nou putem remarca faptul că riscul de schimb a fost eliminat, cu prețul bineînțeles a diferenței dintre cursul de schimb la termen din momentul încheierii operațiunii de vînzare și cel la zi din momentul scadenței.

Din cele de mai sus putem trage concluzia că montarea și acordarea de credite în eurodevize constituie operațiuni deosebit de delicate pentru consorțiile bancare care le efectuează. Beneficiarii aparțin celor mai diverse țări cu cele mai diverse sisteme juridice. Mai mult de atît, ei pot avea caracter național, instrumentele de constrîngere pentru plata sumelor avansate pe care le au la îndemîna creditorii fiind în acest caz destul de reduse. Acesta este motivul pentru care contractul de credit are o nuanță foarte categorică în ceea ce privește obligațiile beneficiarului, orice neîndeplinire a lor conducînd la plata unor penalități ridicate sau la sistarea convenției. De asemenea acesta este motivul pentru care creditul este practic re-acordat la începutul fiecărei perioade de dobîndă. (credit rollover) astfel încît permanent să existe certitudinea capacității de plată a imprumutatului.

Dezvoltarea rapidă a acestor operațiuni s-a datorat în mare măsură capacității băncilor de a depăși și rezolva toate problemele ce pot apărea pe parcursul derulării lor, în spiritul bune-credințe necesare.

Emanuel ODOBESCU
Banca pentru Agricultură
și Industrie Alimentară

Forfetarea

Mobilizarea de către creditor a titlurilor sale de creanță, respectiv obținerea de lichidități înainte de scadența acestora, se face de regulă prin operații de scontare a forfai. Astfel de operații au fost generate de necesitățile de finanțare ale exportatorilor mărfurilor vândute pe credit pe termen mediu și lung.

Amplerea acestor operații a condus la organizarea, în principalele centre financiare ale Europei occidentale, a unor adevărate piețe ale tranzacțiilor pe bază de forfetare ale căror nivele de dobânzi sînt influențate după regulile legii cererii și ofertei.

Scontarea a forfai constă în cumpărarea de către un finanțator (forfetist) a unor titluri de creanță ale unui creditor. Această operație se realizează fără drept de recurs și anterior scadențelor din titlurile de creanță.

Astfel exportatorul, deținător al unor titluri de creanță pe care le forfetează, intră imediat în posesia fondurilor sale, degrevîndu-se bilanțul; de asemenea aceasta este degrevat de riscurile comerciale și politice antrenate de orice creanță la termen riscuri contra cărora nu mai trebuie se asigure economisind costul primelor de asigurare.

Forfețiștii sînt de regulă bănci sau institute de finanțare specializate în astfel de tranzacții care, pentru operații de forfetare de amploare mare, se pot uni într-un consorțiu în vederea asigurării procurării fondurilor necesare. Țara considerată ca centru al acestor tranzacții este Elveția, datorită faptului că fondurile depuse în această țară sînt în mare măsură „hot-money“ (capitaluri speculative) în căutare de plasamente rentabile.

Scontarea a forfai se poate realiza deopotrivă prin vânzarea unor creanțe nematerializate prin cambii (de exemplu creanțe provenind din încasări la termen garantate

prin acreditive sau scrisori de garanție bancară) cît și prin vânzarea unor creanțe cambiale (trate sau bilete la ordin) garantate bancar prin aval sau scrisori de garanție bancară sau chiar negarantate bancar în cazul în care debitorul din cambie este o firmă cu o bonitate dovedită.

Realizarea operațiilor de scontare a forfai se face prin cesiunea de către creditor în favoarea forfetistului a titlului său de creanță, respectiv a creanțelor cambiale sau a pretențiilor de plată din creanțele nematerializate prin cambii. Transmiterea cambiei — cesiunea acesteia — se face prin andosarea cambiei de către beneficiar noului beneficiar, respectiv forfetistul.

Din punctul de vedere al deținătorului cambiei ce se forfetează (importatorul), este preferabil ca acesta să dețină bilete la ordin emise de cumpărător, întrucît potrivit dreptului cambial din toate țările, în cazul deținerii unei trate exportatorul rămîne în continuare angajat — în calitate sa de trăgător — chiar dacă andosează această trată cu mențiunea „fără recurs“. Dacă însă în operația de forfetare nu se poate totuși evita utilizarea tratelor, atunci forfetistul este acela care poate ușura situația exportatorului dînd o declarație de degrevare de răspundere a acestuia din urmă.

Prin forfetare deținătorul titlului de creanță pe care o cesionează obține valoarea acesteia diminuată cu o dobîndă pentru perioada dintre data încasării anticipate și data scadenței din titlu de creanță. Nivelul dobînzii (discountul) este influențat direct de mai mulți factori cum sînt: țara debitorului (importatorului), valuta în care este exprimată creanța, durata tranzacției, garanțiile care acoperă creanța.

Ciștiul brut al forfetistului (discountul reținut) va fi însă diminuat cu costul asigurării împotriva riscului valutar pentru eventuale operații la termen la care ar trebui să se recurgă și cu costul refinanțării, respectiv cu costul cu care forfetistul atrage fondurile necesare forfetării.

În multe cazuri, banca exportatorului poate fi în măsură să-i prezinte acestuia o ofertă fermă de forfetare valabilă pentru realizare efectivă — un termen mai mare de

Valoare Bilet la ordin D.M.	Scadența	Data forfetării	Număr zile	Discount %	Valoare discount	Valoare de plată	Costul refinanțării Nivel dobîndă atragere fonduri	Valoare dobîndă
			2-3		1x4x5 360x100	1-6		8x7x4 360x100
46.614	7.10.1977	9.05.1977	151	9,5	1.857,44	44.756,56	4,5	844,78
46.614	7.04.1978	9.05.1977	331	9,5	4.071,60	42.542,40	4,75	1.857,98
46.614	7.10.1978	9.05.1977	513	9,5	6.310,37	40.303,63	5,25	3.015,22
46.614	7.04.1979	9.05.1977	693	9,5	8.524,53	38.089,47	5,75	4.216,03
46.614	7.10.1979	9.05.1977	871	9,5	10.714,10	35.899,90	6,0	5.211,47
46.614	7.04.1980	9.05.1977	1.051	9,5	12.928,26	33.685,74	6,25	6.146,48
Total = 279.684 (capital)			3.610	—	44.406,30	235.277,70	—	21.291,96
Valoarea dobînșilor								
1.468,34	7.10.1977	9.05.1977	151	9,5	58,51	1.409,83	4,5	26,61
2.936,68	7.04.1978	9.05.1977	331	9,5	256,17	2.680,17	4,75	117,05
4.405,02	7.10.1978	9.05.1977	513	9,5	596,33	3.808,69	5,25	284,94
5.873,36	7.04.1979	9.05.1977	693	9,5	1.074,09	4.799,27	5,75	531,22
7.341,70	7.10.1979	9.05.1977	871	9,5	1.687,47	5.654,23	6,0	820,81
8.810,05	7.04.1980	9.05.1977	1.051	9,5	2.443,44	6.366,61	6,25	1.161,70
30.835,15			3.610	—	6.116,35	24.718,80	—	2.942,33
Valoare bilete la ordin capital DM 279.684					Valoare încasată de creditor urmare forfetării 310.519,15			
Valoare dobînzi aferente acestora DM 30.835,15					50.522,65			
total creanță exportator = DM 310.519,15					DM 259.996,50			
DM 44.406,30					50.52,65			
DM 6.116,35					24.234,29			
DM 50.522,65					26.288,34 =			
forfetist la plata forfetării					ciștiul brut			
					ciștiul refinanțare suportat de forfetist			
					ciștiul estimat al finanțatorului			

timp (maximum 12 luni) pentru care însă acesta percepe un comision de angajament („commitment fee”) al cărui nivel variază de asemenea în funcție de situația economică și politică a țării debitorului.

Redăm alăturat un exemplu practic de calcul al unei operații de forfetare a 6 bilete la ordin de capital și a dobânzilor aferente acestora, respectiv dobânda cu care a fost acordat creditul furnizor; discountul oferit de forfetist a fost de 9,5% p.a.

Forfetistul — devenit în urma forfetării deținătorul titlurilor de creanță — poate, la rindul său, să sconteze à forfait aceste titluri unui alt forfetist, operația de scontare à forfait putând fi deci repetată pînă înainte de scadența titlului de creanță.

DOINA TÂSLAONU
B.R.C.E.

Comerțul invizibil

Turismul și echilibrul balanței de plăți

Fenomenele multiple de criză care au dominat economia mondială în ultimul deceniu sînt, în prezent, într-o fază acută. Recesiunea din țările occidentale se prelungește de trei ani, iar unii economiști nu exclud transformarea ei treptată într-o depresiune de proporții, similară celei care a urmat marii crize din 1929—1933. Comerțul internațional — unul din motoarele expansiunii economice postbelice — și-a încetinit treptat ritmurile de creștere, înregistrînd scăderi absolute în 1981 și 1982. Șomajul a atins niveluri record; cei aproape 30 milioane șomeri pe ansamblul OCDE constituie unul din indicatorii sintetici ai proporțiilor crizei economice. Inflația se menține la cote ridicate, în ciuda diminuării activității economice. Pe piețele internaționale de capital condițiile de creditare sînt cele mai dificile din întreaga perioadă postbelică; nivelul dobânzilor a atins în 1981 și 1982 recorduri istorice în multe țări. Fluctuațiile puternice, perturbatoare ale cursurilor de schimb caracterizează, de asemenea, situația financiară internațională.

Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare a depășit pragul de 500 miliarde dolari în 1981 și — ca urmare a creșterii ei accelerate sub impactul dobânzilor înalte — tinde să devină problema cea mai îngrijorătoare a economiei mondiale.

Tabloul crizei din economia mondială ar fi incomplet dacă nu am menționa o altă dimensiune, care constituie, în opinia noastră, cel puțin punctul de plecare, dacă nu chiar cheie, al multor dificultăți actuale: dezechilibrele substanțiale ale plăților internaționale. Desigur, dezechilibrele balanțelor de plăți nu constituie o noutate; ele au caracterizat dintotdeauna economia mondială, reprezentînd tocmai particularitățile dezvoltării din fiecare țară, dinamica schimburilor internaționale, modificările care au loc, în mod firesc, în relațiile dintre state.

Ceea ce este deosebit pentru plățile internaționale din ultimii zece ani o constituie perpetuarea unor dezechilibre de proporții între diferite grupări de țări, precum și în interiorul acestor grupări. Să luăm ca indicator reprezentativ balanțele de plăți curente. Proporțiile dezechilibrelor din plățile internaționale sînt sintetizate de excedentele plăților curente ale țărilor membre ale OPEC: peste 60 miliarde dolari în 1975 și peste 120 miliarde dolari în 1980, după ce în 1978 scăzuseră la cca. 10 miliarde dolari. Excedentele OPEC au reprezentat și reprezintă deficite corespunzătoare ale balanțelor de plăți curente ale unor țări occidentale dezvoltate și ale țărilor în curs de dezvoltare.

Două considerente prezintă importanță pentru tema abordată. În primul rînd, capacitatea limitată de absorbție a multor țări membre ale OPEC (în mod deosebit țările arabe cu populație redusă, dar cu producție mare de țitell,

care nu pot, în mod obiectiv, da o utilizare materială pentru toate veniturile petroliere) constituie premisa menținerii unor excedente și în perioada următoare, cu reversul lor — deficite corespunzătoare pentru țările membre OPEC.

În al doilea rînd, poziția deficitară globală a balanțelor de plăți curente ale țărilor occidentale și țărilor în curs de dezvoltare nu presupune deficite pentru fiecare țară în parte, ci ascunde o diversitate de situații la nivelul țărilor luate separat. În realitate, asistăm la o adevărată „bătălie de aruncare” a acestor deficite în plățile curente ale altor state, la un proces complex în urma căruia se formează și în gruparea țărilor nemembre ale OPEC subgrupări de țări excedentare și țări deficitare. Cele mai afectate sînt țările în curs de dezvoltare care, așa cum a demonstrat și experiența de după „primul șoc petrolier”, suportă atît consecințele majorării prețului țitellului, cît și cele ale măsurilor de ajustare luate de țările dezvoltate, rămînînd în poziție net deficitară în conturile lor curente. Dar și unele țări dezvoltate, avînd o capacitate de manevră mai redusă, și-au cronicizat o bună perioadă de timp deficitul plăților curente.

Esențial în acest proces complex de „repartizare” a deficitelor plăților curente este, pe de o parte, poziția relativă a țărilor în economia mondială (competitivitatea produselor naționale, a serviciilor pe care le oferă străinătății, dotarea cu resurse naturale etc.) iar, pe de altă parte, instrumentarul de politică economică de care dispune fiecare țară pentru depășirea acestor dificultăți (stimularea exporturilor, reducerea importurilor, atragerea de capital extern, sporirea volumului serviciilor acordate străinătății, modificarea cursului de schimb etc.). Este evident — și dovada peremptorie în acest sens o constituie experiența ultimilor ani — că în eforturile de echilibrare a plăților curente sînt folosite toate mijloacele posibile.

„O INDUSTRIE FĂRĂ LIMITE”

Pentru multe țări sporirea veniturilor din turismul internațional constituie una din căile de îmbunătățire a poziției plăților curente și în consecință politica de atragere a turiștilor străini a devenit mai directă, mai agresivă.

Desigur, atenția sporită acordată turismului internațional derivă nu numai din problematica balanței de plăți. Turismul constituie pentru multe țări o componentă vitală, sau cel puțin importantă, a activității economice. Apoi, fluxurile financiare determinate de turismul internațional și-au majorat sensibil ponderea în mișcarea fondurilor în relațiile dintre țări; cu alte cuvinte, miza pusă în joc este acum sensibil mai mare decît în urmă cu cîteva decenii.

Creșterea nivelului de trai și a gradului de urbanizare, sporirea veniturilor personale și extinderea timpului liber ca urmare a scurtării săptămîinii de lucru au determinat o dezvoltare tot mai mare a turismului internațional, respectiv a numărului de turiști care călătoresc în afara frontierelor, precum și a cheltuielilor destinate acestor călătorii. Vacanța a devenit un bun de consum iar turismul o industrie, „o industrie fără limite” cum o definește World Future Society.

Cîteva cifre publicate de OCDE oglindesc puternica expansiune pe care a cunoscut-o turismul internațional: în ultimii 17 ani (1963—1980) cheltuielile particularilor în străinătate, pentru turism, au crescut de 11 ori (de la 6,8 miliarde dolari la 74 miliarde dolari); în acest timp PIB a crescut de numai 6,5 ori (de la 1 126 miliarde dolari la 7 400 miliarde dolari). Între 1974 și 1980, anii crizei economice, cheltuielile pentru turism au crescut de aproape 3 ori, iar PIB de numai 2 ori. În același timp ponderea diferitelor țări în încasările totale din turism internațional s-au modificat ca urmare a ritmului diferit de creștere a acestui sector. Astfel, în timp ce pe ansamblul OCDE ritmul mediu anual de creștere a încasărilor a fost în ultimul deceniu (1970—1980) de 4%, cel înregistrat de Italia a fost de 10%, de Grecia și Anglia de 9%, de Suedia de 8,9%, de Franța și S.U.A. 8,5%, de Australia de 7,4%, de Noua Zeelandă de 6,2%, de Turcia de 5%.

Această dezvoltare a făcut ca pentru multe țări turismul să devină o sursă importantă de venituri, a doua după

exportul de mărfuri. Turismul reprezintă un element important al balanței plăților curente nu numai pentru țări mari, cu tradiție în acest domeniu, ca Italia, Spania, Franța, dar și pentru Grecia, Iugoslavia, Bulgaria. Pentru Spania, de ex., încasările externe din turism în 1980, cifrate la 7 miliarde dolari, au reprezentat 19% din totalul veniturilor balanței de plăți curente. Grecia și-a constituit în același an din încasările din turism (1,7 miliarde dolari) 20% din intrările în balanța plăților curente. În Austria încasările de 6,5 miliarde dolari au reprezentat intrări de 20%, iar pentru Portugalia 1,1 miliarde dolari, 16%. Procente mai mici le-au reprezentat încasările Italiei care cu 9 miliarde dolari se plasează pe locul I în Europa în ce privește veniturile din turism, 8% din intrările curente, ale Franței 8 miliarde dolari, locul II în Europa, reprezentând 5% din intrările curente, Angliei cu 7 miliarde dolari, se situează pe locul IV în Europa, încasările sale din turism reprezentând 4% din intrările curente, Elveția cu 3 miliarde dolari reprezentând 9% din intrări. Toate țările menționate înregistrează și sold activ în turism, încasările depășind cu mult plățile efectuate de cetățenii lor în afara frontierelor respectiv.

Pe lângă aportul de devize în balanța de plăți și în rezervele oficiale ale țării, efectele economice ale turismului privesc: contribuția la dezvoltarea regională și a unor ramuri economice, ocuparea forței de muncă ș.a., la fel de importante, deși mai puțin evidente imediat și mai greu de cuantificat.

Potrivit reglementărilor FMI și practicii curente, plățile pentru turism figurează în capitolul denumit „turism și călătorii”, inclus în sub-balanța plăți pentru bunuri și servicii. Scapă înregistrării în acest capitol și plățile reprezentând operații corelate cu turismul, ca plățile pentru investiții, publicitate și reclamă, importuri de mărfuri — și ne gândim în primul rând la produsele energetice necesare transportului turiștilor — care sînt evidențiate în alte capitole. Nu sînt, de asemenea, înregistrate în capitolul „turism și călătorii” mărfurile care se realizează complementar: ca produse artisanale, material fotografic sensibil, băuturi, produse din tutun, timbre, produse de îmbrăcăminte ș.a.

Rodica GHEORGHÎĂ
Mugur ISĂRESCU

O nouă și utilă lucrare în domeniul relațiilor de plăți internaționale

Zilele acestea a apărut în librării o nouă și valoroasă lucrare de profil în editura „Scrisul românesc”-Craiova, intitulată „INSTRUMENTE ȘI MODALITĂȚI DE PLATĂ ÎN SCHIMBURILE ECONOMICE INTERNAȚIONALE” autor, economistul Mihai-Gh. IMIREANU,

Lucrarea abordează pornind de la interesele specifice ale I.C.E.-urilor o problematică de „fierbinte” actualitate: plățile internaționale. Consultarea unei bogate literaturi de specialitate română și străină, ca și analiza a numeroase documente și reglementări internaționale specifice (din care majoritatea sînt publicate pentru prima oară în țara noastră), permite autorului realizarea unei lucrări-instrument de lucru, ilustrată cu numeroase exemple reale și nu ipotetice din practica activității de comerț exterior și cooperare economică internațională, exemple care au fost selecționate cu mult discernămint de către autor.

În cuprinsul lucrării se tratează cu acuratețe științifică problemele referitoare la reglementările interne și internaționale în materie de efecte de comerț și modalități de plată, utilizate curent de întreprinderile noastre: cambrie(trată), bilet la ordin, cec și recipisă-warrant; modalități de plată cum sînt: creditul documentar, acreditivul documentar, scrisoarea comercială de credit, incasso, ordinul de plată, modalitățile de plată combinate, schimbul de documente laplată și vînculația; în sfîrșit, în ultima parte se ocupă de scrisoarea de garanție bancară.

După o prezentare riguroasă a aspectelor teoretice ale problematicii, în cadrul fiecărui capitol sînt expuse un număr însemnat de exemple, de practici, totul trecut prin filtrul propriei analize (bazate pe pregătirea teoretică, precum și datorită practicii îndelungate în acest domeniu), arătîndu-se și soluțiile. Acest mod de abordare a problemelor ușurează mult aprofundarea tematicii și a procedurilor de lucru în domeniul relațiilor de plăți internaționale.

MIHAI-GHEORGHE A. IMIREANU

INSTRUMENTE și MODALITĂȚI DE PLATĂ în SCHIMBURILE ECONOMICE INTERNAȚIONALE

SCRISUL ROMĂNESC
Craiova — 1982

Cartea este bogat ilustrată cu modele de diverse documente comerciale (unele din ele bi și trilingve) și documente bancare utilizate în prezent, modele de scrisori de garanție bancară etc., fapt care îi conferă și calitatea de ghid pentru elaborarea documentelor în mod clar și exact.

În intenția autorului, această lucrare este concepută ca o contribuție la studiul problemelor de „Relații și tehnici valutare”, astfel încît cunoscîndu-le lucrătorii din comerțul exterior să acționeze în vederea întocmirii în cit mai bune condițiuni a documentelor aferente operațiunilor de schimburi economice internaționale, încasările să se efectueze cît mai rapid și sigur, să se evite întîrzierile în încasări sau refuzurile parțiale sau totale de plată din partea corespondenților bancari sau clienților externi și prin utilizarea cu pricepere a acestor documente comerciale, garanții și modalități de plată să se preîntîmpine imobilizările de fonduri valutare și eventualitatea creării unor pagube unității economice cu activitate de comerț exterior și în final, economiei naționale.

Lectura lucrării „Instrumente și modalități de plată în schimburile economice internaționale” relevă că intențiile autorului s-au realizat, lucrarea umplînd un gol resimțit în acest domeniu atît de complex al comerțului exterior, al sectorului bancar etc.

dr. Ioan GEORGESCU

Redactor coordonator: dr. Ioan GEORGESCU

CURIER ECONOMIC LEGISLATIV

contract economic

Precizări privind remedierea produselor

Legea nr. 7/1977 constituie primul act normativ din care se degajă cu putere intenția legiuitorului nostru de a da întâietate reparația în natură în cazul livrărilor de produse deficiente din punct de vedere calitativ.

Ne referim, în special la art. 31 din menționata lege care prevede, în sarcina unităților socialiste îndatorirea de a stabili, „în condițiile prevăzute în contracte, de comun acord cu beneficiarii și proiectanții, măsuri și termene de remediere sau de înlocuire a produselor necorespunzătoare”.

Examinarea întregului text pe care îl cuprinde primul alineat al art. 31 citat mai sus ne determină să susținem că, în considerarea importanței economice pe care o prezintă recuperarea cât mai eficientă a produselor ce prezintă deficiențe calitative, îndatoririle părților vizează atât faza încheierii contractului, cât și faza executării acestuia.

„Condițiile prevăzute în contracte” la care face referire textul legal pe care îl analizăm, reprezintă, în opinia noastră, un cadru general pentru conduita pe care trebuie s-o urmeze părțile în ipoteza în care, cu prilejul livrării sau ulterior se constată o abatere de la normele legale și contractuale privind calitatea produselor respective.

Cu alte cuvinte, aceste „condiții” nu cuprind o reglementare concretă și completă a ceea ce au părțile de făcut în ipoteza în care o asemenea abatere a avut loc.

Intr-adevăr, legea obligă părțile să stabilească, în condițiile prevăzute în contract, măsuri și termene de înlocuire sau remediere, ceea ce înseamnă că clauzele stabilite în acest sens, cu prilejul încheierii contractului, trebuie să fie urmate de un acord ce intervine în cursul executării, acord ce are ca obiect organizarea practică, de la caz la caz, a remedierii sau înlocuirii produselor.

Că este așa rezultă din faptul că la stabilirea acestor condiții concrete trebuie asociat, potrivit legii, și proiectantul care nu este parte în contractul de furnizare încheiat între unitatea furnizoare și cea beneficiară.

De asemenea, felul și amploarea deficiențelor calitative impun adoptarea unor soluții diferite în ce privește remedierea sau înlocuirea produselor, soluții ce sînt dependente și de necesitățile unității beneficiare, ținînd seama de utilitatea pe care o prezintă prestația după trecerea timpului necesar pentru remedierea sau înlocuirea produselor.

În sfîrșit, în funcție de natura, numărul și gravitatea acestor deficiențe, de posibilitățile pe care le au părțile, trebuie să se decidă, în fiecare caz în parte, asupra faptului dacă remedierea se face pe unitatea furnizoare ori de cea beneficiară. La sediul uneia sau alteia dintre părți.

În alegerea uneia dintre aceste modalități, opțiunea este determinată de imperativul adoptării soluției celei mai economice, atît din punctul de vedere al cheltuielilor de remediere, cît și din punctul de vedere al timpului necesar pentru efectuarea remedierii.

Deci, clauzelor contractuale generale privind remedierea produselor li se adaugă acordul ce se realizează în faza executării contractului cu privire la condițiile concrete în care va avea loc remedierea.

Dificultățile întîmpinate în calea realizării unui asemenea acord pot și trebuie să fie înlăturate de către părțile contractante singure sau cu ajutorul organelor lor tutelare. Considerăm că, în cazul unui litigiu angajat în legătură cu calitatea produselor, organului arbitral sesizat îi revine îndatorirea de a îndruma părțile să realizeze acordul prevăzut la art. 31 din Legea nr. 7/1977 și să solicite, în caz de nevoie, intervenția organelor tutelare în același sens.

În ipoteza în care realizarea unui acord asupra remedierii sau înlocuirii se dovedește a nu fi posibilă, obligația contractuală se va considera neîndeplinită. Dacă produsele necorespunzătoare calitativ se află la unitatea beneficiară, aceasta are obligația să le țină la dispoziția unității furnizoare care — în ipoteza în care a încasat prețul — va trebui să-l restituie.

În situația în care acordul prevăzut de art. 31 din Legea nr. 7/1977, deși a fost realizat, remedierea nu s-a efectuat datorită faptului că unitatea furnizoare nu și-a îndeplinit obligațiile asumate, se pun mai multe probleme.

Prima se referă la respectarea condițiilor de remediere care constituie, conform textului legal citat mai sus, unul dintre elementele constitutive ale acordului.

Nerespectarea condițiilor de remediere în sensul că produsele nu sînt aduse la parametri de calitate normați sau contractuali echivalează, după părerea noastră, cu neremedierea produselor. Consecința este, cea prevăzută la art. 38 alin. 2 din Legea nr. 71/1969, adică produsele se consideră nelivrate dacă unitatea furnizoare nu a realizat remedierea care era în sarcina sa.

Aceleași consecințe le prevede legea pentru ipoteza neefectuării remedierii în termen.

Care va fi, într-un caz ca și în celălalt, situația produselor respective? Cum se va proceda în concret?

Indiferent de împrejurarea dacă prețul produselor s-a achitat sau nu unității furnizoare, ele — adică, produsele — se impun a fi ținute la dispoziția acestei unități.

Această îndatorire se întemeiază pe faptul că unitatea furnizoare a recunoscut calitatea necorespunzătoare a produselor livrate și, implicit, s-a angajat să suporte consecințele patrimoniale proprii unei asemenea livrări. Altfel spus, unitatea furnizoare nu este în drept să obțină prețul produselor respective și dacă totuși l-a încasat, trebuie să-l restituie. De asemenea, ea este datoră să repare eventualele prejudicii cauzate unității beneficiare cum sînt, de pildă — în cazul viciilor ascunse — cheltuielile făcute cu prelucrarea produselor pînă la data cînd a fost posi-

bilă stabilirea calității lor necorespunzătoare. În aceste condiții, îndreptățirea unității furnizoare de a dispune asupra produselor respective nu poate fi pusă în discuție.

Odată cu expirarea termenului convenit pentru efectuarea remedierii, constatând că unitatea furnizoare nu și-a îndeplinit obligațiile asumate, unitatea beneficiară trebuie să-l solicite o comunicare în privința modului cum înțelege să dispună de acele produse. Aceasta — deoarece este în interesul economiei ca produselor respective să li se dea destinația cea mai eficientă. De pildă, să fie expediate unei alte unități socialiste care să-i dea o anumită destinație productivă ori să fie predate unei unități I.R.V.M.R., ca materiale refolosibile.

Uneori însă, la insistențele unităților beneficiare, cele furnizoare acceptă, cu ocazia încheierii acordului de remediere, stipularea unei clauze suplimentare în sensul ca, odată expirată data pînă la care unitatea furnizoare trebuia să efectueze remedierea, produsele să fie predate ca materialele refolosibile la I.R.V.M.R.

Întrebări și răspunsuri

● **TRUSTUL DE CONSTRUCȚII MARAMUREȘ** În raporturile contractuale se ridică uneori următoarea problemă: Cine suportă pierderile naturale (legale) pe timpul transportului unor mărfuri perisabile? Răspunsul este legat de momentul trecerii riscului de la furnizor la beneficiar. Cu alte cuvinte, pierderile naturale (perisabilitățile) vor fi suportate, potrivit Legii nr. 71/1969, art. 41, din momentul în care mărfurile au fost predate unității beneficiare sau către organizația de transport. Evident, organizația de transport are obligația să asigure transportul mărfurilor și răspunde în caz de daune, potrivit prevederilor Regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959.

● **DUMITRU UNGUREANU, Verești, Suceava.** — Din extrasul cărții dv de muncă rezultă că la 1 februarie 1976 ați fost încadrat ca șef sector, la 1 februarie 1980 ați fost promovat în funcția de inginer șef, iar la desființarea SMA Zvoriștea ați fost încadrat la SMA Verești ca șef sector (funcție anterioară) cu clasa 30 de retribuție. La 1 noiembrie 1982, desființându-se funcția de șef sector întrețineri-reparații ați fost trecut în aceeași unitate în funcția de inginer principal. În aplicarea Decretului nr. 100/1979, conducerea unității are competența de a vă stabili o retribuție apropiată sau cel puțin egală cu aceea avută ca șef de sector, funcție pe care ați deținut-o mai mult de trei ani. Perioada cît ați fost încadrat ca inginer șef — mai puțin de trei ani — se ia în considerare, în aplicarea regulamentării susmenționate, în calculul vechimii în funcția de șef sector, funcție deținută anterior promovării

în funcția de inginer șef. Precizăm că unitatea vă poate stabili clasa 30 de retribuție, dar nu are obligația să ia această decizie.

● **T. VULEASA, Timișoara** — Potrivit prevederilor art. 31 din Legea nr. 7/1977, unitățile producătoare sînt obligate să stabilească de comun acord cu beneficiarii măsuri și termene de remediere sau de înlocuire a produselor refuzate ca necorespunzătoare calitativ. În cazul cînd furnizorul nu acceptă remedierea sau înlocuirea, beneficiarii sînt obligați a le restitui, solicitînd despăgubirile legale. În cazul cînd unitatea beneficiară — așa cum este situația relatată de dv. — a făcut formele de custodie în mod legal, produsele nu au intrat în patrimoniul său, fiind ținute la dispoziția producătorului. Numai la data cînd au fost scoase din custodie produsele intră în patrimoniul beneficiarului și pe data respectivă se consideră efectuată livrarea. Potrivit legii, prețul legal este cel existent la data livrării.

● **VASILE MĂRGINEANU, Brașov** — În conformitate cu prevederile pct. 5, lit. c alin. 2 din Hotărîrea C.P.C.P. nr. 2/1983, „dacă la centrale termice sau puncte termice sînt racordate mai multe clădiri, suma totală a cheltuielilor pentru încălzirea tuturor clădirilor se repartizează pe fiecare clădire în parte, proporțional cu suprafața de încălzire a radiatoarelor, convectoarelor, conductelor etc. cu care aceasta este prevăzută. Suma ce revine fiecărei clădiri se repartizează pe locatarii principali și proprietari, proporțional cu suprafața locativă, a locuințelor“.

O atare înțelegere poate fi considerată justificată și valabilă numai dacă, în ipoteza neremedierii, produselor nu li se poate da o destinație mai eficientă din punct de vedere economic. În caz contrar, înțelegerea trebuie considerată nelegală, întrucît contravine aceluia comandament economic de rang superior care impune folosirea cu maximă eficiență a tuturor resurselor materiale.

Ca urmare, unitatea beneficiară care predă la I.R.V.M.R. drept materiale refolosibile asemenea produse, poate să-și vadă angajată răspunderea patrimonială alături de unitatea furnizoare care a consimțit la predarea, în condițiile date, a produselor neremediate în termen. Obiectul răspunderii îl va constitui diferența dintre suma ce s-ar fi obținut prin utilizarea cea mai eficientă a produselor neremediate și suma ce s-a obținut prin valorificarea lor la I.R.V.M.R., această din urmă sumă fiind — oricum — cuvenită unității furnizoare.

I. ICZKOVITS

● **NICOLAE POLIZU, Codlea** — În conformitate cu pct. 13 lit. c din Hotărîrea C.P.C.P. nr. 2/1983, persoanele care lipsesc din imobil una sau mai multe luni și dacă au anunțat în scris despre aceasta comitetul asociației, nu participă în lunile respective la plata cheltuielilor aferente consumului de apă, taxei de canalizare, consumului de energie electrică necesar funcționării crematoriului, combustibilului necesar preparării apei calde, ridicării gunoaielor menajere și vidanjării Du-pă cum vedeți norma legală se referă la luni întregi, nu la perioade mai scurte.

● **IOAN BOȘERI, Timișoara** — Normele maxime de consum de combustibili pentru încălzirea locuințelor sînt fixate prin Decretul nr. 283/1979, ținîndu-se seama de tipurile de apartamente, de zonele climatice etc. Vă indicăm a cerceta direct actul normativ menționat mai sus, deoarece noi nu cunoaștem caracteristicile locuinței dv.

● **ASOCIAȚIA LOCATARILOR, STR. LENIN NR. 193, Rîmnicu-Vîlcea.** — În conformitate cu prevederile art. 5 lit. d din Statutul asociației locatarilor aprobat prin Decretul nr. 387/1977, numai adunarea generală este competentă a aproba recompensele anuale. Dacă există o asemenea aprobare, recompensele sînt plătite în mod legal, deoarece adunarea generală a locatarilor reprezintă organul suprem de conducere al asociației.

● **CRISTEA DUMITRU, Ploiești.** — Deciziile Tribunalului Suprem se publică în Culegerea de decizii a instanței noastre supreme, care apare anual în Revista română de drept. Cele care nu sînt publicate pot fi cunoscute numai de părțile din proces. În această situație se află decizia nr. 1031 din 28 iulie 1970 a secției civile a Tribunalului Suprem.

OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE

I.C.N.U.T. — Tulcea
Str. Portului, nr. 8

TABLA COMERCIALA

- 9×2000×6000, OL 37, kg. 18702
- 9×2000×12000, K41. 2D, kg. 3384
- 9×2000×6000, K41. 2B, kg. 20449
- 9×2200×12000, OL 37, kg. 15370
- 10×2400×12000, K41. 2B, kg. 3610
- 9×2000×9000, K41. 2B, kg. 5472
- 10×2000×9500, K41. 2B, kg. 1520
- 10×2000×6000, K41. 2B, kg. 20140
- 10×2000×9500, K41. 2B, kg. 1520
- 10×2000×8000, K41. 2B, kg. 6240
- 10×2400×9000, 16 GS, kg. 13440
- 11×2800×10500, 16 GS, kg. 7829
- 10×2800×9000, 16 GS, kg. 4016
- 10×2200×10000, 16 GS, kg. 1760
- 10×2400×14000, 16 GS, kg. 5200
- 10×2800×8500, 16 GS, kg. 12374
- 11×1800×10000, K41. 2B, kg. 23760
- 12×2000×6000, OL 42. 2K, kg. 760
- 12×2500×10000, OL 37. 3K, kg. 1754
- 12×2000×10500, OL 42. 1K, kg. 4128
- 14×2500×12000, OL 42. 1K, kg. 6720
- 14×1800×11000, OL 42. 1K, kg. 2175
- 14×2000×9500, OL 42. 1K, kg. 2128
- 14×2000×8000, OL 37. 1K, kg. 1792
- 15×2500×9000, OL 37, kg. 3056
- 15×2000×13000, OL 37, kg. 2539
- 15×2000×8000, OL 37. 1K, kg. 20776
- 15×2000×8000, OL 37. 1K, kg. 7013
- 15×2500×6000, OL 42. 2K, kg. 8210
- 15×2600×6000, OL 44. 2K, kg. 1920
- 15×2000×6000, OL 50. 1K, kg. 7200
- 15×2500×6000, OL 44. 2K, kg. 3600
- 15×2500×11000, OL 42. 2K, kg. 3360
- 15×2500×10000, OL 42. 2K, kg. 3120
- 15×2000×6000, OL 44. 1K, kg. 5760
- 15×2000×10000, OL 44. 2K, kg. 5280
- 15×2000×10500, OL 44. 2K, kg. 4620
- 15×2000×10000, K47. 2B, kg. 2400
- 36×1800×6000, OL 52. 2k, kg. 6284
- 22×2000×12000, OL 42. 1K, kg. 6995
- 22×1800×12000, OL 52. 2K, kg. 2547
- 22×1800×9500, OL 44. 2K, kg. 1011
- 22×1500×9000, OL 42. 1K, kg. 3550
- 22×2400×12000, OL 44. 2K, kg. 3984

- 25×1800×1500, OL 37, 1K, kg. 25664
- 26×2000×12000, OL 42. 1N, kg. 3485
- 26×2600×12000, OL 42. 1K, kg. 6448
- 28×1800×6000, OL 52. 2K, kg. 1520
- 28×1800×6000, OL 37. 1N, kg. 3219
- 28×1800×8000, OL 37. 1K, kg. 3530
- 28×1500×6000, OL 42. 1k, kg. 2016
- 28×2000×5000, OL 37. 1k, kg. 3452
- 28×2000×5600, OL 42. 2k, kg. 2400
- 30×1750×7750, OL 37. 1N, kg. 2578
- 30×1600×12000, OL 42. 2N, kg. 3938
- 30×2500×12000, OL 42. 1k, kg. 5120
- 30×2600×6000, OL 42. 1k, kg. 7500
- 30×2500×12000, OL 52. 2k, kg. 3200
- 30×1500×6000, OL 37. 1k, kg. 2031
- 30×2000×5000, OL 37. 2k, kg. 2400
- 30×2000×8000, OL 37. 2k, kg. 3253
- 30×2600×10000, OL 37. 2k, kg. 18772
- 32×2000×10000, OL 42. 1k, kg. 5109
- 32×2500×10000, OL 37. 2k, kg. 11465
- 32×2400×8000, OL 52. 2k, kg. 9728
- 32×2000×6200, OL 37. 2k, kg. 2991
- 32×1800×6000, OL 42. 1k, kg. 3573
- 32×1600×6000, OL 42. 2k, kg. 5120
- 35×1800×6000, OL 42. 2k, kg. 1652
- 35×1500×6000, OL 37. 2k, kg. 2520
- 16×2400×9000, 16 GS, kg. 1760 kg. 16992
- 36×2300×10000, OL 37. 2k, kg. 32832
- 36×1800×10000, OL 42. 2k, kg. 5184
- 38×1800×6000, OL 37. 1k, kg. 11015
- 38×1800×8500, OL 37. 1k, kg. 4180
- 38×1800×7500, OL 37. 1k, kg. 4238
- 38×1800×6000, OL 37. 1k, kg. 3820
- 38×1800×8000, OL 37. 1k, kg. 11596
- 38×2600×12000, OL 52. 2k, kg. 8896
- 38×1800×6000, OL 42. 1k, kg. 3344
- 38×1800×6000, OL 42. 2k, kg. 3344
- 38×2000×10000, OL 52. 2k, kg. 28272
- 45×1500×6000, OL 52. 2k, kg. 3240
- 45×2000×6000, OL 42. 1k, kg. 11073
- 45×2000×8000, OL 52. 1k, kg. 6000

PROFILE MIJLOCII ȘI UȘOARE

- Cornier 100×100×10, OL 37. 1k, kg. 36740
- idem 140×140×14, OL 37. 1k, kg. 48400

PROFILE GRELE

- INP 300, OL 37. 2k, kg. 69250
- INP 320, OL 37. 1N, kg. 4250
- INP 360, OL 37. 1k, kg. 50440
- UNP 300, OL 37, kg. 20000
- Ø 100, OLC 45, kg. 46000
- Ø 300, OLC 35, kg. 6350
- Ø 400, OLC 45, kg. 42000

CONDUCTE PESTE 400 mm

- 406×7,94 — 10,31, HS, kg. 408000
- 609×10,31, HS, kg. 1125000

MATERIALE ELECTRICE

- Ampermetru 1 EQ 144,0 — 600 A, buc. 10
- Balast BVA, 400 W, buc. 10
- Contactori TCA, 32 A — 24 V — 110 V — 380 V, buc. 30
- idem TCA, 6 A — 48 V, buc. 20
- idem TCA, 10 A, buc. 20
- idem TCA, 125 A — 380 V, buc. 8
- idem TCA, 63 A — 110 V, buc. 8
- idem TCA, 200 A — 380 V, buc. 20
- idem AR, 400 A — 220 V, buc. 40
- idem AR, 40 A — 380 V, buc. 50
- idem AR, 63 A — 220 V — 380 V, buc. 50
- idem AR, 6 A — 24 V, buc. 10
- idem AR, 160 A — 380 V, buc. 100
- idem AR, 100 A — 24 V, buc. 30
- idem AR, 40 A — 220 V, buc. 50
- idem AC3, 100 A — 380 V, cod 3828, buc. 10
- Cleme racord, 120 mm, buc. 400
- idem 95 mm, buc. 100
- idem 70 mm, buc. 200
- Corp iluminat FIRA, 2×40 W, buc. 8
- L.M.S. 7/100, buc. 100
- Corp iluminat FIA — 03,2×40 W, buc. 100
- idem FIRA 2×65 W, buc. 5
- Corp iluminat FIA — 03,2×20 W, buc. 300
- Armături AEI, 1×60 W, buc. 500
- Ciocan de lipit 80 W, buc. 50
- Capace D II, 25 A, buc. 1000
- Descărcători DRVL, 7,5 KW, buc. 92
- Electromagneți 0.15 kg. cod 6545, buc. 10

- idem 3 kg. cod. 6490,1 buc. 30
- idem 4 kg. cod 6531, buc. 40
- Întrerupător PACO, cod 1010 buc. 400
- Idem cod 1020, buc. 50
- idem cod 1132, buc. 100
- idem cod 1135, buc. 50
- idem cod 1011, buc. 50
- idem cod 1130, buc. 70
- Întrerupător cu pirghie, 63 A, buc. 20
- Idem 100 A, buc. 30
- idem 25 A, buc. 20
- Limitatori de cursă, cod 4473, buc. 8
- idem cod 4481, buc. 10
- idem cod 4471, buc. 30
- idem cod 4486, buc. 10
- Electromotor MIP—2,500—600—6 KV, buc. 6
- idem ASI — 280 M — 45 KW — 750 r/m, buc. 1
- idem MIP — 2 — 132 KW — 750 r/m, buc. 2
- Cromax 1000 A — 500 V, cod 4903, buc. 2
- Idem 1000 A — 500 V, cod 4905, buc. 11
- Priză și fișe cod 1625/1625, buc. 400
- Plite Felicia buc. 38
- Plafoniere PCN,1×60 W, buc. 200
- Transformator TTUNL, 150 KVA — 6/0,4, buc. 16
- idem TTUNL, 630 KVA — 6'0,4, buc. 8
- USOL 800 A, cod 4200, buc. 7
- idem 500 A, cod 4160, buc. 20
- idem 500 A, cod 4160, buc. 24
- RM 2042, cod. 4160, buc. 2
- RM 2051—2054—2040—2061—1063, buc. 46
- RM 1051, buc. 9
- RM 1041—1054, buc. 16
- RM 2063, buc. 2
- Inst. redresoare galvanizare IR63, buc. 10
- Micantă colector CM3, kg. 113
- Micofoliu, kg. 167
- Priză și fișe 63 A, cod 708, buc. 200

LACURI ȘI VOPSELE

- Grund perclor — vinilic — 4070, kg. 1200
- idem reactiv, 404—501, kg. 2000
- idem reactiv 525—2 kg. 1100
- Vopsea antivegetativă 4111, kg. 2000
- idem neagră 3207, kg. 1800
- idem perclor-vinilică, kg. 2400

- Email L.C. verde 815—8, kg. 250
- Idem kaki 815 — 8, kg. 225
- idem argintiu 815—8, kg. 2000

ORGANE DE ASAMBLARE

- Șuruburi 27×120, St 4272, buc. 30000
- Piulițe M27, St 4071, buc. 20000

ELECTROZI DE SUDURĂ

- Electrozi supertit Ø 3,25 mm. kg. 35 000
- Electrozi supertit Ø 4 mm, kg. 10000
- idem Ø 5 mm, kg. 17000
- Electrozi unibaz Ø 4 mm, kg. 300
- idem Ø 5 mm, kg. 7000
- Electrozi bazici Ø 2,5 mm, kg. 2000
- idem titan Ø 2,5 mm, kg. 4000
- idem Ø 4 mm, kg. 17000
- idem Ø 5 mm, kg. 2000
- Electrozi Fe Ni Cu Ø 2,5, kg. 500
- idem Ø 3,25, kg. 2000
- idem Ø 4, kg. 1500
- idem Ø 5, kg. 500
- Electrozi favorit Ø 4, kg. 1000
- Flux F.C.R. 28, kg. 6500

FITINGURI

- Mufe 1/4", buc. 250
- idem 3/8", buc. 97
- idem 1 1/2", buc. 150
- idem dr. 1", buc. 300
- idem 1 1/4", buc. 200
- idem 1 1/2", buc. 260
- idem 2", buc. 100
- idem stg. dr. 1 1/4", buc. 30
- idem 1 1/2", buc. 30
- idem stg. 2", buc. 50
- Mufe reduse 3/4"—1/2", buc. 200
- Cot A4 1/4", buc. 144
- Cot olandez UA2 3/8, buc. 200
- idem 3/8", buc. 132
- idem 1/2", buc. 500
- idem A4 1 1/4", buc. 200
- Cot Zn 2", buc. 150
- idem A1 1/2", buc. 100
- idem A1 1 1/4", buc. 200
- idem 2", buc. 250
- Niplu 3/8, buc. 100
- idem 1", buc. 40
- idem 1 1/4", buc. 200
- idem 1 1/2", buc. 125
- idem 2", buc. 80
- Reducții 1 1/2"—3/4, buc. 261
- idem 1 1/4—3/4, buc. 300
- idem 2" — 1 1/2, buc. 30
- idem 1 1/4" — 3/8", buc. 150

- Teu 1/4", buc. 40
- idem 3/8", buc. 40
- idem N1—1 1/8, buc. 200
- idem B1—1 1/4, buc. 200
- Plulițe olandeze 1 1/4, buc. 150
- idem 1", buc. 250
- idem 2", buc. 50
- idem 1 1/2", buc. 50

MATERIALE DE PROTECȚIE

- Palmare piele buc. 500
- Burtiere buc. 79

POMPE

- Pompa TB 500 buc. 4

PRODUSE DIN STICLĂ

- Vizori sticlă Ø 125×15 buc. 150
- idem Ø 80×10 buc. 100
- idem Ø 100—12 buc. 60
- idem Ø 63×8 buc. 30
- Hublouri geam securizat Ø 200×8 buc. 15
- idem Ø 210×10 buc. 10
- idem Ø 280×10 buc. 10
- idem Ø 310×10 buc. 11
- Hublouri geam securizat Ø 350×15 buc. 30
- idem Ø 400×10 buc. 16
- Geam securizat șlefuit 815×575×12 buc. 5
- idem 815×575×12 buc. 3
- idem 1015×726×10 buc. 10
- idem 815×575×12 buc. 9
- idem 815×575×12 buc. 34

CHERESTEA

- PFL melaminat albastru A, mp. 523,26
- idem palisandru mp. 514
- H.D.S. alb mp. 300
- idem mozaic mp. 727
- Idem palisandru mp. 727
- idem molid mp. 1000

ABRAZIVE PE SUPORT

- Gr. 40 NEN 21E, 230×280, mp. 200
- Gr. 10 HE, 230×280, mp. 1500 buc.
- Gr. 16 HE, 230×280, buc. 1500
- Gr. 240 HE, 230×280, buc. 1000
- Gr. 120 HE tip 10,230×280, mp. 50
- Gr. 40 PS 10Z, 230×280, mp. 200
- Gr. 340 PE 10Z, mp. 300

Sarcinile organizațiilor socialiste în legătură cu stabilirea și plata primelor la asigurarea prin efectul Legii de răspundere civilă auto

Prin „Decretul nr. 471/1971 cu privire la asigurările de stat”, devenit Legea nr. 19/1972, s-a introdus asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă pentru pagubele produse prin accidente de autovehicule. În cadrul acestui Decret, la titlul II, capitolul III, se stabilesc deținătorii de autovehicule ce intră sub incidența asigurării, cazurile în care se acordă despăgubiri, cuantumul primelor de asigurare și termenele de plată a acestora, precum și principiile care se aplică la stabilirea despăgubirilor.

Prin „H.C.M. nr. 1715/1971 pentru stabilirea unor măsuri în executarea Decretului nr. 471/1971 cu privire la asigurările de stat” s-a reglementat procedura de stabilire și de încasare a primelor de asigurare, precum și celelalte norme de executare a dispozițiilor privind asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă pentru pagubele produse prin accidente de autovehicule. În acest sens, arătăm că potrivit dispozițiilor art. 10, alineatul 2, din această hotărâre, la asigurarea prin efectul Legii de răspundere civilă auto, organizațiile socialiste care dețin autovehicule înmatriculate în Republica Socialistă România, ce sînt folosite pe teritoriul țării, au obligația să stabilească, potrivit tarifului, primele de asigurare și majorările datorate și să le plătească Administrației Asigurărilor de Stat.

În aplicarea acestor dispoziții au fost emise „Instrucțiunile nr. 7/1976 ale ministrului finanțelor, pentru executarea de către organizațiile socialiste a unor sarcini ce le revin, potrivit legii, cu privire la asigurările de stat”.

În cele ce urmează redăm, din normativele sus-menționate, obligațiile ce revin organizațiilor socialiste, în legătură cu stabilirea și plata primelor la asigurarea prin efectul Legii de răspundere civilă auto.

Fiecare organizație socialistă (organ sau organizație de stat, instituție sau întreprindere de stat, organizație cooperatistă, obștească, profesională, culturală, sportivă, asociație etc.) își stabilește primele de asigurare, precum și, dacă este cazul, majorările de întârziere, ce datorează pentru autovehiculele pe care le deține, și le plătește sucursalei ADAS în a cărei rază își are sediul și sînt înmatriculate autovehiculele.

Organizația socialistă deținătoare de autovehicule obligată la plata primelor de asigurare este cea înscrisă în certificatul de înmatriculare, în autorizația de circulație provizorie sau în autorizația de circulație de garaj.

Primele de asigurare se plătesc pentru toate autovehiculele cu o capacitate cilindrică mai mare de 69 cm³, înmatriculate la inspectoratele

miliției județene, respectiv al municipiului București, precum și pentru toate troleibuzele înmatriculate la întreprinderile de transport care le dețin, potrivit „Decretului nr. 328/1966 privind circulația pe drumurile publice”, republicat în baza Decretului nr. 128/1970.

Primele de asigurare se datorează de la 1 ianuarie a anului înmatriculării autovehiculelor până la 31 decembrie a anului radierii acestora.

Primele de asigurare anuale sînt următoarele:

– 175 lei pentru fiecare autoturism, autostation, autobuz, autocar, microbuz, autocamion, autofurgon, autodubă, autobasculantă, autocisternă, autocamionetă, autofurgonetă, autotractor rutier, autoizotermă, autofrigorific, autospecial (autovehicul pentru gospodăria comunală sau pentru stingerea incendiilor, autosanitară, autodepanatoare, autovehicul cu instalație de radioficare, caravană cinematografică, autoatelier, automacara și altele asemănătoare), troleibuz și alte autovehicule, cu sau fără remorci ;

– 40 lei pentru fiecare motocicletă cu o capacitate cilindrică mai mare de 69 cm³ (motocicletă, scuter, mototricicletă și altele asemănătoare), cu sau fără ataș.

Primele de asigurare de mai sus se plătesc anual, pînă la sfîrșitul lunii martie a fiecărui an, pentru anul în curs, atît pentru fiecare autovehicul care există înmatriculat la 1 ianuarie cît și pentru fiecare autovehicul care se înmatriculează de la 1 ianuarie pînă la 31 martie.

Pentru autovehiculele înmatriculate începînd cu 1 aprilie pînă la 31 decembrie a fiecărui an, primele de asigurare de mai sus se plătesc în cel mult 15 zile de la data înmatriculării.

Primele de asigurare se plătesc numai pentru autovehicule. Pentru remorci, semiremorci și atașe nu se plătesc prime de asigurare.

Primele de asigurare se plătesc și pentru fiecare autorizație de circulație de garaj.

Pentru autovehiculele care se radiază din evidența circulației, primele de asigurare nu se mai plătesc începînd cu anul următor celui în care s-a făcut radierea.

Pentru autovehiculele care în același an se radiază de către un deținător și se înmatriculează de către un alt deținător, primele de asigurare pentru tot anul respectiv se plătesc separat de fiecare deținător. În cazul unor autovehicule care se radiază și se înmatriculează de același deținător, nu se plătesc din nou prime de asigurare pe același an.

Prin deținător, în sensul celor de mai sus, se înțelege organizația socialistă cu personalitate juridică proprie. Formează aceeași persoană juridică (același deținător) unitățile aceleiași organizații și care unități, fiecare în parte, nu au personalitate juridică proprie.

Prin înmatricularea unui autovehicul în Republica Socialistă România se înțelege atît înmatricularea făcută în baza certificatului de înmatriculare cît și cea făcută în baza autorizației de circulație provizorie. În cazul în care înainte de certificatul de înmatriculare s-a eliberat autorizația de circulație provizorie, se consideră ca dată a înmatriculării data emiterii autorizației de circulație provizorie.

Plata primelor de asigurare și a majorărilor de întirziere aferente se face în contul bancar al sucursalei ADAS, menționîndu-se pe verso dispoziției de plată suma majorărilor de întirziere plătite, precum și numărul autovehiculelor pentru care s-au plătit primele de asigurare, grupate astfel :

..... autovehicule (altele decît motocicleturi)

..... motocicleturi

..... autorizații de circulație de garaj".

Pentru autovehiculele nou intrate în parc și neînmatriculate încă la organele de miliție, pe verso dispoziției de plată a primelor de asigurare sau într-o specificație anexă – care se prezintă organelor de miliție odată cu celelalte acte necesare pentru înmatriculare – se vor menționa seriile de motor ale autovehiculelor respective.

Pentru neplata în termen a primelor, asigurații plătesc, pentru fiecare lună sau fracțiune de lună de întârziere, o majorare de 1%. Majorările astfel calculate nu pot fi mai mici de 10 lei, indiferent de quantumul primei de plată și nici mai mari ca prima exigibilă, dacă acestea depășesc 10 lei.

Majorările de întârziere se calculează începînd cu prima zi după expirarea termenului de plată și pînă în ziua plății efective a primei. La calcularea majorărilor de întârziere, fracțiunea de lună se consideră drept lună întreagă. Luna se consideră începînd cu data care urmează termenului de plată, pînă la data corespunzătoare a lunii următoare (exclusiv).

Dacă termenul de plată cade într-o zi de repaus legal, majorările de întârziere se calculează începînd cu ziua următoare celei de repaus.

Majorările de întârziere se calculează și se plătesc de fiecare organizație socialistă plătitoare odată cu primele de asigurare neplătite în termen.

Potrivit dispozițiilor art. 6, pct. 13, din H.C.M. nr. 68/1970, neplata la termen a primelor de asigurare de către organizațiile socialiste constituie și contravenție, pentru care se aplică amenziile prevăzute la art. 7, lit. b, din aceeași hotărîre, personalului muncitor din organizațiile socialiste, precum și membrilor cooperativelor sau al altor organizații obștești, care au săvîrșit asemenea fapte.

Pentru autovehiculele care au fost omise, primele de asigurare se stabilesc și se plătesc pentru tot timpul cît acestea au fost omise, însă pe cel mult doi ani în urmă, în afară de anul în curs; revizuirea primelor stabilite se admite pe aceeași perioadă. Primele sau diferențele de primă stabilite retroactiv se plătesc în două rate egale, prima rată în termen de 30 zile și a doua în termen de 60 zile de la data constatării situației de fapt.

Primele de asigurare de plată suplimentar pe anul în curs se plătesc pînă la sfîrșitul lunii martie. Dacă acest termen a expirat, primele de asigurare suplimentare pentru anul în curs se plătesc în același fel ca și primele de plată suplimentar pentru anii anteriori.

Pentru neplata în termen a primelor de asigurare suplimentare, majorările de întârziere se calculează de la expirarea termenelor de plată stabilite așa cum se arată mai sus.

Primele de asigurare sau majorările de întârziere plătite în plus se restituie, pe baza justificării organizației socialiste plătitoare, de sucursalele ADAS în termen de 30 de zile de la data cererii restituirii plusului.

Organele ADAS au dreptul să verifice legalitatea stabilirii și plății de către organizațiile socialiste a primelor de asigurare și a majorărilor aferente, să introducă la bancă dispoziții de încasare pentru sumele neplătite la termen și să aplice, în caz de contravenție, amenziile prevăzute de H.C.M. nr. 68/1970.

Potrivit prevederilor cap. I, lit. D, din Instrucțiunile nr. 7/1976 ale ministrului finanțelor, organele de control financiar intern au obligația de a verifica, potrivit dispozițiilor legale în vigoare, legalitatea stabilirii și plății de către organizațiile socialiste a primelor de asigurare și a majorărilor aferente.

Vă
prezentăm

INSTITUTUL DE INGINERIE TEHNOLOGICĂ ȘI PROIECTARE PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ DIN BUCUREȘTI

Institutul de inginerie tehnologică și proiectare pentru industria chimică din București (cu filiale la Sibiu, Iași, Cluj-Napoca, Brăila și Timișoara) are o activitate de peste 30 ani în domeniul elaborării de proiecte pentru industria chimică. Institutul execută proiecte pentru industria anorganică, de îngrășăminte, petrochimică, sinteze organice, fire și fibre sintetice și mase plastice și cuprinde mai multe sectoare: proiectare tehnologică și de montaj, proiectare de utilaje, construcții, arhitectură, plan general, utilități (apă, aer, energie, frig, combustibil), protecția mediului înconjurător.

Institutul realizează o serie de servicii ingineresti cum ar fi: studii tehnico-economice, documentații tehnico-economice de organizare și conducere, elaborarea de expertize tehnico-economice, elaborarea de documentații tehnico-economice de ofertare pentru toate obiectivele din cadrul unei uzine chimice, asistență tehnică pentru montaj, punere în funcțiune și exploatare a instalațiilor construite în România și în străinătate.

În decursul celor 30 de ani de activitate, I.I.T.P.I.C. a elaborat un număr impresionant de proiecte pentru industria chimică.

Printre cele mai importante instalații menționăm: Instalații de îngrășăminte fosfatice, de îngrășăminte NP și NPK, de azotat de amoniu, de amoniac și de uree, de acid sulfuric, acid fosfatic, acid azotic, sodă caustică și calcinată, metanol, carbid, săruri de flour, pigmenți anorganici, pirroliză, etilen, fenol acetona, acrilonitril, clorură de vinil, polietilenă de înaltă și joasă presiune, instalații de polipropilenă, polistiren, cauciuc butadien, precum și instalații pentru medicamente (penicilină, streptomycină, tetracilină etc.), instalații de produse farmaceutice, de produse cosmetice, fabrici de detergenți, de cauciuc și anvelope, de prelucrarea maselor plastice etc. Peste hotare s-au construit și dat în exploatare numeroase instalații și anume: de superfosfat granulat la Elezic — Turcia, sodă cal-

cinată la Alexandria — Egipt, acid sulfuric din pirită la Samsun — Turcia, sodă calcinată de la Ghires — Iran, de acid clor sulfuric de la Abu-Zaabal — Egipt, instalație de vitamina C în Coreea, de fibre poli-acrilonitrilice în Coreea, de acid salicilic și acetil salicilic în Coreea, complex de îngrășăminte fosfatice la Homs — Siria, instalațiile de forare aldehydă și de anilină în U.R.S.S., calcinator de sodă în Iran și altele.

Specialiștii institutului au elaborat o serie de studii pentru o instalație de îngrășăminte fosforice în Chile, alta de săruri din fluor în Tunisia sau de valorificare a gazelor naturale în Mozambic. De asemenea, au mai fost elaborate studii pentru complexe chimice și instalații în Egipt, Sudan, Tanzania, Algeria, Bangladesh, China, Argentina etc.

Ion VASILESCU

